

Transelectrica®

Societate Administrată în Sistem Dualist

Compania Națională de Transport al Energiei Electrice

Transelectrica SA - Punct de lucru: Str. Olteni, nr. 2-4, C.P. 030786, București
România, Număr Înregistrare Oficial Registrului Comerțului J40/8060/2000,
Cod Unic de Înregistrare 13328043 Telefon +4021 303 56 11, Fax +4021 303 56 10
Capital subscris și vărsat: 733.031.420 Lei

www.transelectrica.ro

Nr13214/24.03.2021

Către:

Adunarea Generală a Acționarilor

Raportul Comitetului de Audit

din cadrul Consiliului de Supraveghere al CNTEE "Transelectrica" S.A. (TEL) aferent anului 2020 asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative ale Companiei

În conformitate cu atribuțiile sale statutare, Consiliului de Supraveghere (CS) are rolul esențial de a controla permanent modul în care Directoratul conduce Compania, precum și rolul de a verifica activitatea desfășurată în numele și pe seama Companiei. Prin urmare, CS are dreptul și îndatorirea să stabilească modalitățile de control și de verificare pe care le consideră necesare în vederea îndeplinirii activităților sale de supraveghere și de raportare cu privire la activitatea desfășurată către acționari în întrunirile Adunărilor generale ale acționarilor (AGA).

Comitetul de Audit din cadrul Consiliului de Supraveghere (CS) al CNTEE Transelectrica SA, constituit în baza Actului Constitutiv al CNTEE "Transelectrica" SA, actualizat în data de 21 decembrie 2020 prin HAGEA nr. 12/21.12.2020, și-a desfășurat activitatea în conformitate cu prevederile legale în materie.

Membrii Comitetului de Audit sunt nominalizați dintre membrii CS (care la rândul lor sunt numiți de către AGA). Componența actuală a acestuia este următoarea: Jean - Valentin COMĂNESCU – președinte, Adrian GOICEA - membru, Luiza POPESCU - membru, Ciprian Constantin DUMITRU – membru, Mircea Cristian STAICU – membru, Oleg BURLACU – membru, Mihaela POPESCU - membru.

Toți cei șapte membri ai Consiliului de Supraveghere au completat și depus declarații de independență.

Pe parcursul anului 2020, Comitetul de audit, întrunit în 4 ședințe plenare, a analizat procesul de raportare financiară și de management, precum și planul financiar și procesul de elaborare a situațiilor financiare anuale separate și consolidate. În cadrul întrunirilor au fost analizate și verificate datele și informațiile incluse în următoarele documente:

- Programul anual de investiții al CNTEE Transelectrica SA pe anul 2020 și a cheltuielilor de investiții pentru anii 2021 și 2022;
- Bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2020 și estimări pentru anii 2021-2022;
- Realizarea Planului misiunilor de audit 2019 și stadiul implementării recomandărilor rezultate în urma misiunilor de audit din 2019;
- Planul misiunilor de audit public intern 2020;
- Situațiile Financiare Separate Preliminare la data și pentru exercițiul financiar încheiat la decembrie 2019 (Neauditat);
- Situațiile Financiare separate și consolidate pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2019;
- Raportul auditorului financiar asupra Situațiilor Financiare încheiate la data de 31 decembrie 2019;
- Raportul anual asupra situațiilor financiare consolidate ale Transelectrica pentru anul 2019;
- Raportul anual al Directoratului asupra activității Companiei în anul 2019, întocmit în conformitate cu prevederile art. 63 din legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață și Regulamentul Autorității de Supraveghere Financiară nr.5/2018 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață;
- Situațiile financiare interimare separate simplificate la data și pentru perioada de trei luni încheiată la data de 31 martie 2020;
- Situațiile financiare separate simplificate ale CNTEE "Transelectrica" SA la data și pentru perioada de 6 luni încheiată la data de 30 iunie 2020;

- Raportul semestrial I 2020 privind activitatea economico-financiară a CNTEE "Transelectrica" SA (întocmit conform cerințelor pieței de capital);
- Situația misiunilor de Audit public intern desfășurate în anul 2020;
- Situațiile financiare separate simplificate la data și pentru perioada de 9 luni încheiată la 30 septembrie 2020;
- Raportului trimestrial (ASF) privind activitatea economico-financiară a CNTEE Transelectrica SA conform cerințelor pieței de capital la 30.09.2020;

În cadrul ședințelor, membrii Comitetului de audit din cadrul CS au luat act de următoarele documente:

- Raportul de activitate al Directoratului aferent trim. IV 2019;
- Raportul trimestrului IV și ianuarie – decembrie 2019, întocmit în conformitate cu cerințele legislației pieței de capital;
- Situația economică preliminară pe primele două luni ale anului 2020;
- Raportul auditorului independent pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2019;
- Repartizarea profitului net la 31.12.2019;
- Raportul de Sustenabilitate pentru anul 2019;
- Raportul non financiar consolidat 2019;
- Raportul de activitate al Directoratului privind rezultatele trimestriale pentru trimestrul I al anului 2020 (întocmit conform prevederilor OUG nr. 109/2011);
- Raportul trimestrial privind activitatea economico-financiară a CNTEE Transelectrica SA pentru trimestrul I al anului 2020 (întocmit conform cerințelor pieței de capital);
- Raportul de activitate al Directoratului privind rezultatele trimestriale pentru trimestrul II al anului 2020 (întocmit conform prevederilor OUG nr. 109/2011);
- Raportul de activitate al Directoratului privind rezultatele trimestriale pentru trimestrul III al anului 2020 (întocmit conform prevederilor OUG nr. 109/2011);
- Raportul privind activitatea de Audit Public Intern aferent anului 2020 desfășurat la nivelul TEL precum și al filialelor acesteia;

Totodată, în anul 2020, Comitetul de audit din cadrul Consiliului de Supraveghere a participat la întocmirea și definitivarea:

- Raportului Comitetului de Audit aferent anului 2019 asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative din cadrul TEL, întocmit în baza prevederilor Codului de Guvernanta Corporativă al Bursei de Valori București (material al AGOA aferent ședinței din data de 28.04.2020);
- Raportului semestrial II 2020 al CS asupra activității de administrare, întocmit conform OUG 109/2011, prezentat acționarilor în ședința ordinară din data de 28.09.2020;

Pe parcursul anului 2020, Comitetul de Audit a fost informat cu privire la Planul acțiunilor de audit (intern) pe anul 2020 și i-au fost comunicate toate Rapoartele de audit întocmite în anul 2020.

În continuarea celor prezentate anterior, prezentăm, în cele ce urmează acționarilor, o scurtă informare asupra sistemelor de control intern și de gestiune a riscurilor semnificative ale Companiei:

1. Raport privind activitatea aferentă anului 2020 desfășurată de structura de Audit Public Intern (API) din cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A. precum și al filialelor acesteia

În cursul anului 2020, activitatea de audit public intern s-a desfășurat prin structura de audit public intern (API) din cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A., cu respectarea cerințelor minime de raportare solicitate de UCAAPI (**Unitatea Centrală de Armonizarea pentru Auditul Public Intern**) în cadrul formatului standard al raportului anual anului în curs.

1.1. Funcționarea Auditului Public Intern

- ❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A. structura de audit public intern înființată este funcțională.

- ❖ La nivelul celor cinci filiale care au înființat audit public intern, funcționarea auditului public intern are următoarele caracteristici:
 - La patru entități auditul public intern funcționează:
 - la trei entități (SMART, OPCOM, TELETRANS) prin structură proprie;
 - la o entitate (FORMENERG) prin organul ierarhic superior;
 - La o entitate (ICEMENERG SERVICE) auditul public intern nu funcționează, deși este înființat prin organul ierarhic superior; cauza nefuncționării auditului public intern este cauzată de faptul că societatea ICEMENERG SERVICE se află în procedură de faliment.

Auditul public intern funcționează prin structură proprie la toate cele trei filiale care au înființat audit public intern prin structură proprie. Cele trei filiale au astfel obligația de a emite și comunica către CNTEE "Transelectrica" S.A. raportul anual de activitate privind funcția de audit public intern. Parte din informațiile furnizate de acestea regăsindu-se în cuprinsul prezentului raport.

1.2. Independența structurii de audit public intern¹

Independența este atributul funcției de audit public intern în timp ce obiectivitatea este apanajul auditorilor publici interni. Pentru păstrarea acestor atribute, trebuie respectate anumite criterii, cum ar fi:

- ❖ **Pentru păstrarea independenței structurii de audit public intern:**
 - ✓ funcția de audit public intern trebuie să raporteze direct managementului superior al organizației;
 - ✓ numirea și destituirea managementului funcției de audit public intern respectiv a auditorilor publici interni trebuie să fie supuse procesului de avizare, conform legii.
- ❖ **Pentru păstrarea obiectivității auditorilor publici interni:**
 - ✓ Auditorii publici interni nu trebuie implicați în activitățile pe care ulterior le pot audita;
 - ✓ Auditorii publici interni trebuie să-și declare independența în cadrul misiunilor de audit public intern și de evaluare efectuate.

1.3. Obiectivitatea auditorilor interni

- ❖ **La nivelul CNTEE "Transelectrica,, S.A.**

În anul 2020 structura de Audit Public Intern nu a fost implicată în exercitarea activităților auditabile. Totodată, în anul 2020 toți auditorii interni au completat „Declarația de independență” pentru fiecare misiune de audit public intern la care au participat. Nu au fost constatate probleme în urma completării acestor declarații.

- ❖ **La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica,, S.A.**

Din rapoartele anuale de activitate emise de un număr de trei structuri de audit public intern funcționale, au rezultat următoarele informații:

- ✓ Referitor la implicarea auditorilor publici interni în exercitarea activităților auditabile: la toate cele trei entități în anul 2020, auditorii interni nu au fost implicați în exercitarea activităților auditabile.
- ✓ Referitor la completarea declarației de independență: la toate cele trei entități în anul 2020, auditorii interni au completat declarațiile de independență.

1.4. Asigurarea cadrului metodologic și procedural

Cadrul metodologic și procedural aferent activității de audit public intern se referă la aspecte care sunt de natură a asigura buna desfășurare a acestei activități, prin prisma metodologiilor și a procedurilor aplicabile, luând în calcul și aplicarea și respectarea codului de conduită etică al auditorului public intern. Referitor la aceste aspecte, activitatea de

¹ Aceste cerințe se regăsesc în baza legală actuală, respectiv Legea nr. 672/2002, republicată cu modificările și completările ulterioare și HG nr. 1086/2013. Prevederi similare sunt și în practica internațională de audit intern stipulate în Standardele Internaționale de Practică Profesională în Auditul intern (IPPF) emise de către Institutul Auditorilor Interni (vezi Standardele de la 1100 la 1130).

audit public intern a fost reglementată începând cu anul 2003, pe lângă legislația primară cunoscută, și de OMFP nr. 38/2003 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern.

În anul 2013, ulterior modificării și republicării Legii auditului public intern, a fost emisă HG nr. 1.086/2013 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern. Aceasta aduce o serie de modificări și îmbunătățiri pentru vechea versiune a normelor generale. Ambele versiuni ale normelor generale prevedeau emiterea de norme proprii de audit public intern.

Referitor la procedurarea activităților din cadrul structurii de audit public intern, acestea sunt supuse și ele emiterii de proceduri de sistem sau operaționale, după caz. Noțiunea de procedură este utilizată în cadrul prezentului raport în sensul dat de OSGG nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice. Având în vedere acest lucru, este necesar ca structurile de audit public intern să analizeze și să decidă câte dintre activitățile derulate trebuie să fie procedurate (adică să se emită o procedură scrisă pentru acea activitate). În acest context gradul de procedurare poate varia de la o entitate la alta, în funcție de judecata profesională aplicată. De asemenea, pentru activitățile procedurabile, se va stabili care este gradul de emiterie a procedurilor. În mod firesc ținta este de 100%, urmărindu-se apropierea cât mai mult de acest scor.

1.5. Emiterea normelor proprii și a procedurilor scrise specifice activității de audit public intern

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.:

La nivelul CNTEE "Transelectrica" SA normele proprii au fost întocmite și au fost avizate de către organul ierarhic superior. La nivelul structurii de audit public intern din cadrul Companiei a fost identificată o activitate, respectiv cea de „audit public intern”, care este procedurabilă. Pentru această activitate a fost emisă procedura internă proprie, care a fost actualizată în cursul anului 2020. Toate etapele parcurse în desfășurarea misiunilor de audit public intern, de la planificarea acestora, până la urmărirea și raportarea stadiului implementării recomandărilor, sunt prevăzute în conținutul acestei proceduri. Pentru o activitate procedurabilă identificată a fost emisă o procedură scrisă, ceea ce reprezintă un grad de emiterie al procedurilor de 100%.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

Cele trei filiale care au înființat funcția de audit public intern prin structură proprie au primit acordul CNTEE Transelectrica SA pentru emiterea normelor proprii. Prin urmare, acestea au întocmit normele proprii care au fost avizate de către CNTEE Transelectrica SA.

La nivelul structurilor de audit public intern din cadrul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A. au fost identificate un număr total de șase activități (patru la nivelul filialei OPCOM și câte o activitate la nivelul celorlalte două filiale care au emis rapoarte anuale de activitate). Dintre acestea s-a stabilit că un număr de șase activități sunt procedurabile, ceea ce reprezintă 100%. Activitățile stabilite ca fiind procedurabile sunt următoarele:

- La filiala SMART - Activitatea de audit public intern.
- La filiala OPCOM au fost identificate patru activități, respectiv: „Elaborarea și actualizarea Normelor metodologice specifice activității de audit public intern și a Cartei auditului intern la nivelul OPCOM SA”; „Elaborarea planului multianual și anual de audit public intern la nivelul OPCOM SA”; „Efectuarea misiunilor de audit public intern de asigurare și consiliere la nivelul OPCOM SA”; „Realizarea raportărilor periodice către părțile/entitățile interesate în ceea ce privește activitatea de audit public intern de la nivelul OPCOM SA”.
- La filiala TELETRANS - Activitatea de audit public intern cu următoarele subactivități: „Organizarea activității de audit intern”; „Numirea/destituirea șefului CAI – Teletrans și a auditorilor interni”; „Desfășurarea auditului intern”; „Asigurarea și îmbunătățirea calității auditului intern”; „Planificarea activității de audit public intern”; „Metodologia desfășurării unei misiuni de audit public intern de regularitate/conformitate”; „Derularea unei misiuni de audit public intern de regularitate/conformitate”; „Derularea misiunilor de audit intern al performanței”; „Derularea misiunilor de audit intern de sistem”; „Misiunea de consiliere. Derularea misiunilor de consiliere formalizate”; „Raportarea activității de audit public intern. Raport anual de audit intern”.

1.6. Asigurarea și îmbunătățirea calității activității de audit public intern

1.6.1. Elaborarea și actualizarea Programului de Asigurare și Îmbunătățire a Calității (PAIC)

În baza PAIC² se generează concluzii cu privire la calitatea activității de audit public intern care duc la efectuarea unor recomandări pentru implementarea unor îmbunătățiri corespunzătoare a acestei activități și totodată, se permite o evaluare a:

- ✓ conformității cu baza legală în vigoare;
- ✓ contribuției auditului public intern la procesele de guvernare, management al riscurilor și controlul organizației;
- ✓ acoperirea integrală a sferei auditabile;
- ✓ respectarea legilor, reglementărilor și procedurilor pe care activitatea de audit public intern trebuie să le respecte;
- ✓ riscurile care afectează funcționarea auditului public intern.

PAIC impune o abordare sistematică și disciplinată a procesului de autoevaluare periodică, inclusiv modalitatea de realizare a autoevaluărilor periodice pentru fiecare an intermediar între evaluările externe.

Un PAIC pe deplin funcțional exercită o monitorizare permanentă a activității de audit public intern și o autoevaluare periodică a acesteia pentru a asigura conformitatea cu cadrul legal și procedural aplicabil. Cu ajutorul acestui proces, evaluarea externă ar trebui să devină efectiv o oportunitate de a obține noi idei de la evaluator sau de la echipa de evaluare, cu privire la modalitățile de îmbunătățire a calității generale a auditului public intern, a eficienței și a eficacității.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Structura de audit public intern a emis PAIC, acesta este actualizat periodic. Ultima actualizare a documentului a fost realizată în data de 11.01.2018.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

Din rapoartele anuale de activitate emise a rezultat că toate cele trei filiale au elaborat și actualizat PAIC.

1.6.2. Realizarea evaluării externe

Complementar PAIC, calitatea funcției de audit public intern se poate îmbunătăți prin evaluările externe. Aceste evaluări trebuie efectuate la fiecare cinci ani, conform cerințelor legislației naționale, dar și standardelor internaționale de audit intern emise de către Institutul Auditorilor Interni (IIA). Obiectivul evaluării externe este de a evalua activitatea de audit public intern din punct de vedere al conformității cu definiția auditului intern, cu cerințele codului de conduită etică și cu prevederile legislației naționale în domeniu. Evaluările externe se pot concentra, de asemenea, pe identificarea oportunităților de îmbunătățire a funcției de audit public intern, oferind sugestii pentru a îmbunătăți eficacitatea acestei activități și promovând idei pentru a spori imaginea și credibilitatea funcției de audit public intern.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2020, structura de Audit Public Intern nu a fost evaluată de Curtea de Conturi a României, de către organul ierarhic superior (OIS) sau de alte entități. Auditul Public Intern din cadrul Companiei nu a fost evaluat de niciuna dintre structurile amintite anterior, în ultimii patru ani anteriori anului de raportare.

² În conformitate cu prevederile punctului 2.3.7. din anexa nr. 1 la HG nr. 1086/2013, la nivelul structurii de audit public intern se elaborează un Program de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC) sub toate aspectele auditului public intern, care să permită un control continuu al eficacității acestuia. Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit public intern trebuie să garanteze că activitatea de audit public intern se desfășoară în conformitate cu normele, instrucțiunile și Codul privind conduita etică a auditorului public intern și să contribuie la îmbunătățirea activității structurii de audit public intern

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.

Din rapoartele anuale de activitate emise de structurile de audit public intern funcționale ale filialelor a rezultat faptul că, în anul 2020: SMART a fost evaluată de Curtea de Conturi a României. În ultimii patru ani, toate cele trei filiale au fost evaluate de organul ierarhic superior, Curtea de Conturi, sau alte entități.

1.7. Planificarea activității de audit public intern

Planul anual a fost stabilit în baza „Planului multianual de audit public intern al CNTEE "Transelectrica" S.A.” aprobat și a analizei riscurilor, ținând cont de anumite priorități apărute ca urmare a misiunilor de audit anterioare, sau a unor solicitări din partea membrilor Directoratului.

Planul misiunilor de audit public intern pe anul 2020, aprobat de Directorat, a cuprins un număr de 27 misiuni de asigurare, dintre care:

- ✚ 24 în unitățile teritoriale de transport și
- ✚ 3 în Executivul Companiei;

1.8. Activitatea de audit public intern derulată în anul de raportare

În ceea ce privește funcția de audit public intern, activitatea de planificare se realizează multianual, pe o perioadă de trei ani, dar și anual. Având în vedere faptul că riscurile asociate activităților sunt generate de mediul economic și social în care activitatea este derulată, apare necesitatea ca riscurile să fie reevaluate periodic, pentru a fi urmărite în dinamica lor. În acest context, planul multianual de audit public intern trebuie actualizat anual, iar acest lucru trebuie să stea la baza elaborării planului anual de audit public intern.

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Având în vedere numărul foarte mare și diversitatea activităților desfășurate în cadrul Companiei, comparativ cu resursele umane ale structurii API și calendarul anual disponibil pentru misiunile de audit public intern, precum și de necesitatea efectuării unor misiuni de evaluare în filiale, planul multianual a fost întocmit pentru o perioadă de cinci ani. Revizuirea planului se face ori de câte ori este cazul, pentru a avea certitudinea că acesta conține în continuare informații relevante și actualizate. Pentru perioada 2017 – 2021 a fost elaborat și aprobat Planul multianual de audit public intern al CNTEE "Transelectrica" S.A.

Auditul public intern se exercită asupra tuturor activităților desfășurate într-o entitate, inclusiv asupra activităților entităților subordonate³. Ca urmare a acestui fapt, auditorii interni existenți în cadrul API au avut obligația să-și exercite activitatea de audit public intern asupra structurilor organizaționale din Executivul Companiei, a celor opt Unități Teritoriale de Transport (Sucursale de Transport până la data de 10.06.2020) și a filialelor unde nu există structură internă de audit. Auditul în filialele OPCOM, SMART și TELETRANS se efectuează prin structura proprie, urmând ca personalul API din CNTEE "Transelectrica", S.A. să efectueze evaluarea acestora.

Pentru defalcarea pe ani a activităților auditate s-a realizat o ierarhizare a entităților organizaționale, funcție de importanța și aportul lor în atingerea obiectivelor principale de activitate ale Companiei. În cadrul fiecărei structuri s-a procedat la o identificare și ierarhizare a activităților desfășurate, în baza regulamentelor de organizare și funcționare de detaliu și a interviurilor cu conducerea entităților respective. Ierarhizarea a ținut cont și de analiza și evaluarea riscurilor asociate fiecărei activități. Împărțirea pe ani a acestor activități s-a făcut în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit și bunele practici stabilite în acest domeniu, având în vedere pe cât posibil și o distribuție echilibrată. Astfel, în fiecare an vor fi auditate cu preponderență activități cu risc mare, dar și cele cu risc mediu și mic.

Criteriile de analiză de risc utilizate în cadrul planificării anuale și multianuale sunt următoarele:

³ În conformitate cu prevederile Legii nr. 672/2002 republicată, cu modificările și completările ulterioare

- ✓ probabilitatea de apariție a riscului;
- ✓ gravitatea consecințelor evenimentului (nivelul impactului).

Astfel, în anul 2020 au fost realizate un număr de **27 misiuni de asigurare**. Având în vedere faptul că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul:

- niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul bugetar;
- a opt misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- niciunei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- niciunei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul resurselor umane;
- niciunei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul IT;
- niciunei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul juridic;
- niciunei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
- a 19 misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entităților;
- niciunei misiuni de asigurare nu s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- niciunei misiuni de asigurare nu s-au abordat alte domenii.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2020 nu au fost constatate iregularități.

În acest context, în cursul anului 2020 au fost urmărite un număr de 150 recomandări, cu următoarele rezultate:

- 78 recomandări implementate, din care:
 - 77 recomandări implementate în termenul stabilit;
 - o recomandare implementată după termenul stabilit;
- 25 recomandări parțial implementate (în curs de implementare), din care:
 - 14 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - 11 recomandări cu termenul de implementare depășit;
- 47 recomandări neimplementate, din care:
 - 46 recomandări pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
 - o recomandare cu termenul de implementare depășit.

Domeniul	Număr de recomandări implementate		Număr de recomandări parțial implementate		Număr de recomandări neimplementate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	0	0	0	0	0	0
Financiar-contabil	23	0	5	4	5	0
Achizițiilor publice	1	0	2	0	0	0
Resurse umane	12	0	0	3	0	0
Tehnologia informației	0	1	0	0	1	0
Juridic	0	0	0	0	0	0
Fonduri comunitare	0	0	0	0	0	0
Funcțiile specifice entităților	40	0	5	3	40	0
SCM/SCIM	0	0	2	0	0	0
Alte domenii	1	0	0	1	0	1
TOTAL 1	77	1	14	11	46	1
TOTAL 2	78		25		47	

Nu au fost efectuate misiuni de consiliere formalizate. Cu toate acestea, structura Audit Public Intern a acordat consiliere pe tot parcursul anului, celor care au solicitat aceasta. Astfel, pe parcursul misiunilor efectuate s-au acordat lămuriri cu privire la diverse prevederi legale, sau de procedurile operaționale în vigoare.

❖ **La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A.**

Au fost realizate un număr de **opt misiuni de asigurare**. Având în vedere faptul că în cadrul unei misiuni de asigurare se pot aborda mai multe domenii, s-a constatat că în cadrul:

- niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul bugetar;
- a două misiuni de asigurare s-a abordat domeniul financiar-contabil;
- niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul achizițiilor publice;
- unei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul resurselor umane;
- niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul IT;
- niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul juridic;
- niciunei misiuni de asigurare s-a abordat domeniul fondurilor comunitare;
- a două misiuni de asigurare s-a abordat domeniul funcțiilor specifice entității;
- a două misiuni de asigurare s-a abordat domeniul SCM/SCIM;
- unei misiuni de asigurare s-au abordat alte domenii.

De asemenea, nu au fost constatate iregularități.

În cadrul misiunilor de audit public intern derulate în cursul anului 2020, **nu au fost constatate recomandări neînsușite**⁴.

Referitor la **urmărirea implementării recomandărilor**, această activitate se referă la recomandările realizate de către structura de audit intern în cadrul misiunilor de asigurare din anii anteriori, și pentru care structura de audit public intern are obligația urmăririi modului de implementare.

În acest context, **în cursul anului 2020** au fost urmărite un număr de 104 recomandări, cu următoarele rezultate:

- 38 recomandări implementate în termenul stabilit;
- zece recomandări parțial implementate (în curs de implementare) pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit;
- 56 recomandări neimplementate pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit.

Domeniul	Număr de recomandări implementate la nivelul tuturor entităților subordonate		Număr de recomandări parțial implementate la nivelul tuturor entităților subordonate		Număr de recomandări neimplementate la nivelul tuturor entităților subordonate	
	în termenul stabilit	după termenul stabilit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit	pentru care termenul de implementare stabilit nu a fost depășit	cu termenul de implementare depășit
Bugetar	0	0	0	0	0	0
Financiar-contabil	9	0	0	0	4	0
Achizițiilor publice	1	0	0	0	14	0
Resurse umane	0	0	0	0	5	0
Tehnologia informației	0	0	0	0	0	0
Juridic	7	0	0	0	0	0
Fonduri comunitare	0	0	0	0	0	0
Funcțiile specifice entității	4	0	0	0	0	0
SCM/SCIM	3	0	7	0	24	0
Alte domenii	14	0	3	0	9	0
TOTAL 1	38	0	10	0	56	0
TOTAL 2	38		10		56	

⁴ *recomandările care au fost incluse în raportul final de audit public intern, dar pentru care conducătorul entității publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate nu și-a dat avizul în conformitate cu prevederile punctului 6.6.6. din HG nr. 1086/2013. În conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare, aceste recomandări trebuie aduse la cunoștința ordonatorului principal de credite, împreună cu consecințele neimplementării lor*

În anul 2020 a fost realizată o misiune de consiliere cu privire la implementarea sistemului de control intern managerial aplicabil la nivelul OPCOM SA. Aceasta a fost planificată și finalizată în termenul stabilit. În cadrul acesteia au fost emise trei propuneri de soluții pentru îmbunătățirea Sistemului de Control Managerial (identificat prin aplicarea Sistemului de Management al Calității) implementat la nivelul OPCOM SA. La filialelor SMART și TELETRANS, în cursul anului 2020, nu au fost realizate misiuni de consiliere.

1.9. Realizarea misiunilor de evaluare a activității de audit intern

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

În anul 2020 nu a fost realizată nicio misiune de evaluare.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica" S.A. – *Nu este cazul*

1.10. Concluzii

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

Auditul public intern prin activitățile pe care le desfășoară adaugă valoare atât prin evaluarea sistemului de control intern și analiza riscurilor asociate activităților auditabile, cât și prin recomandările cuprinse în raportul întocmit și transmise în scopul asigurării atingerii obiectivelor Companiei. Aceste recomandări au determinat structurile auditate să-și perfecționeze activitățile și să-și îmbunătățească sistemul de control intern, astfel că de la un audit la altul s-au remarcat progrese semnificative.

Activitățile de monitorizare sunt orientate spre plusvaloarea creată de auditul public intern în sprijinirea îndeplinirii obiectivelor Companiei. Având în vedere implicarea personalului structurilor auditate și a conducătorilor acestora în acțiunile de implementare a recomandărilor emise, se poate spune că auditul public intern a sprijinit personalul prin revizuirea modului de lucru și aplicarea prevederilor legale, organizarea mai bună a activității și colaborarea permanentă în eficientizarea lucrărilor efectuate.

Implementarea recomandărilor făcute în cursul tuturor misiunilor de audit public intern desfășurate pe parcursul anului 2020 a vizat și a condus la:

- ✚ cunoașterea și aplicarea mai eficientă a legislației, procedurilor și instrucțiunilor aferente activităților auditate;
- ✚ identificarea și corectarea deficiențelor sancționabile de către organele de control extern;
- ✚ eliminarea aspectelor negative din activitățile auditate în vederea diminuării condițiilor de apariție a riscurilor;
- ✚ o atenție mai mare la aplicarea reglementărilor în vigoare referitoare realizarea activității de protocol la nivelul Companiei, la asigurarea organizării evenimentelor de către CNTEE "Transelectrica" SA și a participării specialiștilor Companiei la evenimentele organizate de alte entități, precum și la derularea activității de deplasări externe în interes de serviciu;
- ✚ îmbunătățirea modului de lucru referitor la coordonarea și elaborarea Programului anual de studii și cercetări al Companiei, documentațiilor tehnico-economice, instrucțiunilor și procedurilor;
- ✚ o atenție sporită la aplicarea reglementărilor interne referitoare la analiza și acceptarea documentațiilor, la organizarea și desfășurarea ședințelor CTES, precum și la emiterea avizelor CTES și urmărirea implementării observațiilor;
- ✚ necesitatea trimerii documentelor în care sunt consemnate operațiuni patrimoniale la viza de control financiar preventiv, înainte ca acestea să devină acte juridice;
- ✚ îmbunătățirea modului de întocmire operativă a bonului de predare a deșeurilor/bunurilor materiale către magazine și transmiterea documentelor pentru înregistrarea în evidența operativă și contabilă a bunurilor materiale;
- ✚ necesitatea luării de măsuri concrete pentru reducerea stocurilor fără mișcare și cu mișcare lentă și continuarea acțiunii de valorificare;
- ✚ o atenție sporită ca din comisiile de inventariere să nu facă parte contabilii care țin evidența gestiunilor respective;

- ✚ necesitatea instruirii responsabililor de lucrări/proiect referitor la respectarea termenului legal prevăzut pentru emiterea documentului constatator privind modul îndeplinirii obligațiilor contractuale;
- ✚ necesitatea ca responsabilii de contracte să instruiască salariații centrelor/stațiilor să-și înscrie numele în clar, să semneze și să aplice ștampila locului de muncă pe documentele anexate la facturi, pentru confirmarea serviciilor prestate/lucrărilor efectuate în stații/centre ;
- ✚ o atenție sporită ca recepția și decontarea contractelor derulate de SMSU să se realizeze în baza înregistrărilor prevăzute de toate documentele contractului;
- ✚ necesitatea ca Serviciul Mentenanță să solicite întocmirea notelor de fundamentare pentru toate lucrările propuse în programele de mentenanță (PM) și note justificative pentru toate reviziile/rectificările PM, conform procedurilor operaționale în vigoare;
- ✚ creșterea comunicării între entitățile Companiei;
- ✚ îmbunătățirea sistemului de control intern aferent entităților și activităților auditate.

❖ La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica,, S.A.

Activitatea de audit intern a contribuit la adaugarea de valoare în cadrul societății SMART, prin recomandările formulate prin intermediul misiunilor desfășurate. Aceste recomandări au determinat structurile auditate să-și perfecționeze activitățile, să-și îmbunătățească comunicarea internă și sistemul de control intern managerial. Astfel că de la un audit la altul s-au remarcat progrese și creșteri ale gradului de revizuire a procedurilor și normelor interne la ultimele modificări legislative cu adaptare și aplicabilitate practică. Atât în opinia auditorului cât și a conducerii societății s-a apreciat îmbunătățirea calității controlului intern promovând realizarea obiectivelor acesteia, intensificând controlul, protejând activele societății și recomandând îmbunătățiri pe baza analizei de risc și a unei abordări sistematice.

În anul de referință, la nivelul OPCOM SA, ca urmare a deciziilor luate de managementul superior al societății, structura de audit intern a devenit funcțională, la nivelul Biroului Audit Intern fiind încadrate două persoane, cu normă întreagă, conform prevederilor legale în vigoare. Trebuie precizat faptul că unul dintre salariații Biroului Audit Intern are o experiență minimă în activitatea de audit public intern, acest aspect fiind considerat punctul slab al funcției de audit intern la această entitate. Activitățile desfășurate la nivelul structurii responsabile cu auditul public intern sunt procedurate și sunt conforme cu metodologia auditului public intern. De asemenea, în anul 2020 au fost emise Normele specifice de activitate și Carta auditului intern la nivelul OPCOM SA, documente avizate de entitatea ierarhic superioară, și aprobate de directorul general al societății. A fost emis și, ulterior actualizat, Programul de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC), acesta fiind aprobat de șeful Biroului Audit Intern. Activitatea desfășurată în anul 2020 în cadrul structurii responsabile cu auditul public intern a fost planificată, conform prevederilor legale. Planul anual de audit public intern pentru anul 2020 a fost realizat în totalitate, fiind efectuate atât cele două misiuni de asigurare, cât și misiunea de consiliere programată. La nivelul Biroului Audit Intern a fost realizat numărul minimum de zile de pregătire prevăzute de cadrul de reglementare, având în vedere că personalul a fost angajat pe parcursul anului 2020.

La nivelul TELETRANS, prin misiunile derulate de structura de audit intern, s-a urmărit formularea de recomandări pentru înlăturarea disfuncționalităților și îmbunătățirea activităților structurilor auditate, astfel încât eficiența și eficacitatea acestora să crească, fapt care va contribui în final la atingerea obiectivelor stabilite de societate.

Conștientizarea managementului privind necesitatea consolidării auditului intern s-a concretizat prin aprobarea fără obiecțiuni a rapoartelor misiunilor de audit intern derulate pe parcursul anului 2020.

1.11. Propuneri pentru îmbunătățirea activității de audit public intern

❖ La nivelul CNTEE "Transelectrica" S.A.

- ✚ Continuarea procesului de consolidare a funcției de auditor intern în cadrul CNTEE Transelectrica SA în

vederea îmbunătățirii transparenței, utilizării eficiente a fondurilor și a patrimoniului public.

- + Efectuarea unor întâlniri sau discuții periodice a auditorilor interni cu conducerea Companiei, de natură să clarifice operativ anumite probleme apărute precum și așteptările managementului de top referitoare la activitatea de audit public intern.
- + Asigurarea unui nivel de salarizare al auditorilor interni corespunzător ierarhiei acestei funcții în cadrul sistemului de salarizare al societății.
- + Schimburi de experiență cu celelalte structuri de audit public intern din domeniul energetic și cu organizații internaționale sau auditori din țările Uniunii Europene.
- + Asigurarea unei pregătiri continue, unitare și la standarde de calitate, necesare obținerii certificatelor de atestare națională a auditorilor interni.
- + Necesitatea unei colaborări permanente din punct de vedere metodologic și îndrumare între structura de audit public intern de la nivelul ierarhic superior și API CNTEE "Transelectrica" SA.

❖ **La nivelul filialelor CNTEE "Transelectrica,, S.A.**

Îmbunătățirea activităților de audit intern se va baza pe perfecționarea activității prin programe de pregătire profesională complexe pe domenii concrete ale activității economice și forme de organizare, precum și o strânsă colaborare cu structura de Audit Intern din cadrul CNTEE Transelectrica SA.

OPCOM SA:

- + Principala acțiune de îmbunătățire a activității auditului public intern la nivelul societății se referă la creșterea calității profesionale a resursei umane. Pe cale de consecință, în anul 2021 se va avea în vedere pregătirea profesională pentru personalul Biroului Audit Intern, atât prin participarea la cursuri acreditate în domeniul auditului public intern, cât și prin autoinstruire, prin parcurgerea unor tematicii adecvate nivelului profesional, aprobate de șeful Biroului Audit Intern, conform Programului de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC).

TELETRANS:

- + Menținerea unei pregătiri profesionale adecvate a auditorilor interni, ceea ce presupune participarea la cursuri de pregătire profesională susținute de către specialiști din domeniu.
- + Perfecționarea activității de audit intern vizează conținutul cadrului procedural, precum și dezvoltarea unei colaborări profesionale permanente, din punct de vedere metodologic și îndrumare, între auditorii interni de la nivelul „Teletrans” S.A. și auditorii din structura de audit public intern a CNTEE "Transelectrica" S.A..

2. Managementul riscului pentru anul 2020

2.1. Cadrul organizațional al managementului riscului

În conformitate cu legislația în vigoare - *Ordinul SGG nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice*, în cadrul CNTEE "Transelectrica" S.A., în anul 2020, s-a consolidat cadrul de organizare și de funcționare necesar pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial. În acest sens, s-au actualizat:

- + Procedura operațională aferentă Managementului având în vedere noua structură organizatorică și funcțională a Companiei;
- + componența, atribuțiile și responsabilitățile Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei (EMRC), în cadrul Echipei este constituit Grupul de Management și Control al Riscurilor (GMCR); Președintele al Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei este inspectorul șef adjunct Managementul Riscului din cadrul Departamentului Infrastructuri Critice; pentru asigurarea unui management eficient al riscurilor la toate nivelurile Companiei, conducătorii entităților organizatorice din Companie (unitate, direcții, departamente, unitate teritorială de transport) au desemnat la nivelul acestora un responsabil cu riscurile, care este membru în Echipa de Management al Riscurilor la nivelul Companiei (EMRC);

- ✚ componența, atribuțiile și responsabilitățile Comisiei de monitorizare pentru implementarea Sistemului de Control Intern/Managerial în cadrul Companiei;
- ✚ *Regulamentul de Organizare și Funcționare al Comisiei de monitorizare a controlului intern/managerial al Companiei;*
- ✚ componența Secretariatul Tehnic al Comisiei de monitorizare pentru implementarea Sistemului de Control Intern/Managerial (CM SCIM) în cadrul Companiei.

Comisia de monitorizare a controlului intern/managerial coordonează procesul de actualizare a obiectivelor generale și specifice, a activităților procedurale, a procesului de gestionare a riscurilor, a sistemului de monitorizare a performanțelor, a situației procedurilor și a sistemului de monitorizare și de raportare, respectiv informare către Directoratul Companiei.

Riscurile aferente obiectivelor și/sau activităților se identifică și se evaluează la nivelul fiecărei entități organizatorice din Companie (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport), în conformitate cu elementele din *Registrul riscurilor*; riscurile semnificative se centralizează de către Departamentul Infrastructuri Critice – Management riscuri, în *Registrul riscurilor la nivel de Companie*.

Comisia de monitorizare analizează și prioritizează riscurile semnificative, care pot afecta atingerea obiectivelor Companiei, prin stabilirea profilului de risc și a limitei de toleranță la risc, anual.

Președintele Echipei de Management al Riscurilor la nivelul Companiei face parte din Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare. Pe baza *Registrului riscurilor*, Președintele Echipei de Management al Riscurilor propune profilul de risc și limita de toleranță la risc, care sunt analizate și avizate de către Comisia de monitorizare și ulterior aprobate de către Directoratul Companiei.

O dată cu *Registrul riscurilor*, conducătorii entităților organizatorice din Companie transmit măsurile de control pentru riscurile semnificative Președintelui Echipei de Management al Riscurilor, membru în Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare, care elaborează anual *Planul de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative*. *Planul* este analizat de Comisia de monitorizare și ulterior aprobat de către Directoratul Companiei.

Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare transmite *Planul de măsuri aprobat compartimentelor responsabile cu gestionarea riscurilor semnificative*, în vederea implementării.

Președintele Echipei de Management al Riscurilor, membru în Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare, elaborează o *Informare către conducerea Companiei*, fundamentată pe baza *raportărilor anuale privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivel de entitate organizatorică ale conducătorilor entităților organizatorice*.

Pe baza celor înscrise în documentația primită, prezentăm acționarilor noștri *desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul CNTEE „Transelectrica” S.A. în anul 2020, cât și analiza riscurilor identificate și gestionate la nivelul entităților organizatorice din Companie*.

La nivelul CNTEE “Transelectrica” S.A., riscurile ce ar putea avea un impact substanțial asupra realizării / îndeplinirii obiectivelor Companiei sunt gestionate în conformitate cu procedurile operaționale specifice activităților curente și în conformitate cu *procedura operațională aferentă Managementului riscurilor*.

În vederea realizării obiectivelor Companiei, Procedura operațională specifică Managementului riscurilor are ca scop implementarea unui proces de management al riscurilor, în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate. Prin respectarea procedurii se asigură îmbunătățirea continuă a modului de desfășurare a etapelor aferente procesului de management al riscurilor, respectiv identificarea, evaluarea, stabilirea strategiei de gestionare, monitorizarea implementării măsurilor de control și raportarea periodică, astfel:

- ✓ identificarea riscurilor în strânsă legătură cu activitățile aferente obiectivelor specifice, a căror realizare ar putea fi afectată de materializarea riscurilor; identificarea amenințărilor / vulnerabilităților prezente în cadrul activităților curente, care ar putea conduce la nerealizarea obiectivelor propuse;
- ✓ evaluarea riscurilor, prin estimarea probabilității de materializare, a impactului asupra activităților aferente îndeplinirii obiectivelor, în cazul în care acestea se materializează; ierarhizarea și prioritizarea riscurilor în funcție de toleranța la risc;

- ✓ stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor (răspunsului la risc) prin identificarea celor mai adecvate modalități de tratare a riscurilor, inclusiv măsuri de control; analiza și gestionarea riscurilor în funcție de limita de toleranță la risc aprobată;
- ✓ monitorizarea implementării măsurilor de control și revizuirea acestora în funcție de eficacitatea rezultatelor acestora;
- ✓ raportarea periodică a situației riscurilor se realizează ori de câte ori este nevoie sau cel puțin o dată pe an, respectiv dacă riscurile persistă, în funcție de apariția de riscuri noi, eficiența măsurilor de control adoptate, reevaluarea riscurilor existente etc.

Procedura furnizează personalului Companiei un instrument de lucru, care facilitează gestionarea riscurilor într-un mod metodic și eficient, care duc la îndeplinirea obiectivelor propuse. În acest sens, în baza procedurii este elaborată anual documentația privind gestionarea riscurilor ce pot afecta activitatea CNTEE „Transelectrica” SA, ce conține și descrierea modului în care sunt stabilite, implementate și monitorizate măsurile de control menite să limiteze posibilele amenințări și consecințe survenite în cazul materializării riscurilor.

Procedura prevede că fiecare entitate organizatorică are obligația de a analiza sistematic, cel puțin o dată pe an, riscurile legate de desfășurarea activităților sale și de a elabora planurile corespunzătoare în direcția limitării posibilelor consecințe ale riscurilor; conducerea fiecărei entități organizatorice nominalizează un responsabil cu riscurile, care asigură întocmirea anuală a documentațiilor Registrul riscurilor, Planul de măsuri, Raport anual, completarea fișelor de urmărire a riscurilor ori de câte ori se consideră necesar și întocmirea formularelor de alertă la risc, la apariția unui risc nou.

În anul 2020, principalele documente privind activitatea de managementul riscului, elaborate la nivel de Companie, pentru facilitarea realizării obiectivelor Companiei, în condiții de economicitate, eficiență, eficacitate și îndeplinirea cerințelor legale, au fost:

- ✓ *Registrul riscurilor 2020 pentru riscurile semnificative identificate în CNTEE „Transelectrica” S.A.;*
- ✓ *INFORMAREA privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor și monitorizarea performanțelor la nivelul CNTEE „Transelectrica” S.A. în anul 2019, avizată de Președintele Comisiei de Monitorizare, aprobată de Directorat;*
- ✓ *Registrul riscurilor 2020, Riscuri Semnificative: importante și critice – prioritizare;*
- ✓ *Planul de implementare a măsurilor de control 2020, pentru riscurile semnificative;*

În conformitate cu *Regulamentul de Organizare și Funcționare al Comisiei de monitorizare a controlului intern managerial* și prevederile *Procedurii - Managementul riscurilor*, Președintele Echipei de management al riscurilor a inițializat întocmirea raportării anuale la nivel de Companie, solicitând conducerilor entităților organizatorice, documentațiile întocmite și aprobate, la nivel de entitate organizatorică (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport). În baza documentațiilor întocmite și aprobate, la nivel de entitate organizatorică s-au întocmit documentele la nivel de Companie:

- ✓ *Registrul riscurilor 2021 pentru riscurile semnificative CNTEE „Transelectrica” S.A.;*

✓ *Planul de implementare a măsurilor de control 2021 pentru riscurile semnificative identificate în Companie care, împreună cu Raportul privind întocmirea „Registrului Riscurilor CNTEE Transelectrica S.A., 2021” și a „Planului de implementare a măsurilor de control, 2021” pentru riscurile semnificative la nivel de Companie au fost supuse aprobării Directoratului.*

2.2. Analiza riscurilor aferente activităților, în anul 2020

În procesul de actualizare a Registrului riscurilor la nivel de Companie, s-a constatat menținerea expunerii la risc la nivelul anului anterior, riscurile reziduale, față de precedentă evaluare menținându-se în general la același nivel.

Riscurile identificate în anii precedenți sunt ținute sub control corespunzător; totuși expunerile la risc aferente activităților de investiții și achiziții se mențin la nivel ridicat.

Unele riscuri au fost reformulate, în scopul unei mai bune corelări cu obiectivele Transelectrica și documentele aprobate la nivel de Companie.

2.2.1. Riscuri noi identificate în anul 2020, în cadrul entităților organizatorice:

Responsabilul cu protecția datelor cu caracter personal la nivel de Companie a identificat riscuri specifice de securitate a datelor, din punct de vedere al Protecției Datelor cu Caracter Personal, în conformitate cu standardele în vigoare, riscuri posibile care ar putea altera integritatea, securitatea sau confidențialitatea informațiilor cu caracter personal. Acțiunile privind identificarea riscurilor specifice de securitate a datelor din punct de vedere al Protecției Datelor cu Caracter Personal au fost implementate la revizuirea *procedurii operaționale - Managementul riscului*,

Dintre **riscurile materializate** în anul 2020, menționăm:

- Riscul investițional: situația financiară dificilă cu care se confruntă filiala SMART a făcut obiectul mai multor materiale de informare a Directoratului Transelectrica. Se monitorizează activitatea financiară a filialelor, elaborându-se, la fiecare trimestru, *Raportul de activitate al filialelor*;
- Riscul de neîncasare a sumelor de bani ca urmare a executării instrumentelor de garantare care au stat la baza garantării avansurilor primite de către executanți în cadrul proiectelor de investiții;
- Proces îngreunat de achiziție ce duce la realizarea incompletă a Programului de Mentenanță RET;
- Proces îngreunat de achiziție ce duce la realizarea sub nivelele programate cantitative sau calitative a Programului Anual de Investiții.

2.2.2. Principalele riscuri identificate la nivel de Companie

➤ Riscuri tehnice și operaționale

- Deficiențe în programarea funcționării SEN și în managementul congestiilor;
- Întreruperea furnizării serviciilor de telecomunicații pentru operarea SEN;
- Avarii la instalații și echipamente;
- Disfuncționalități în operarea Pieței de echilibrare;
- Neexecutarea sau întârzierile în realizarea Programului Anual de Investiții;
- Disfuncționalități în cadrul sistemelor și platformelor utilizate în conducerea operativă, comunicații și telecomunicații;
- Indisponibilitatea colectării, memorării și accesului la datele de măsurare de calitate a energiei electrice;
- Neîndeplinirea cerințelor legale privind casarea;
- Realizarea sub nivelele programate cantitative și calitative a programelor Anuale de Investiții/Mentanță/Achiziții;
- Întârzieri în achiziția serviciilor necesare pentru asigurarea stocului de securitate și intervenție al "Transelectrica" S.A.;
- Derularea necorespunzătoare a proceselor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public;
- Neîncadrare în termenele reglementate sau contractuale, determinate în special de dificultăți în obținerea drepturilor asupra terenurilor;
- Nerealizarea integrală a Programului Anual de Achiziții și distorsionarea procedurilor de achiziție, cu impact major asupra desfășurării activității de investiții;
- Riscuri legate de Piețe de Energie - Riscul de contrapartidă, Riscul de neîncasare a creanțelor, Riscul de prognoză.

➤ Riscuri financiare

- Riscul de rată a dobânzii,
- Riscul valutar,
- Riscul privind prevederile din acordurile de finanțare,
- Riscul de lichiditate,
- Riscul de credit,

- Deteriorarea ratingului de credit al Companiei,
- Riscul de preț datorat imprevizibilității pieței de energie, putând duce la creșteri de costuri asociate CPT.
- **Riscuri strategice**
 - Riscul de tarifare (preț) asociat cadrului de reglementare,
 - Risc de prognoză,
 - Riscul de volum,
 - Riscul de implementare coduri de rețea.
- **Riscuri legale –**
 - licențe,
 - riscuri contractuale, inclusiv amenzi de la autorități sau plăți compensatorii;
- **Riscuri de securitate**
 - Breșe în asigurarea securității și a protecției infrastructurilor critice ICN/ICE și în asigurarea continuității activității în situații de urgență,
 - Neasigurarea securității informațiilor clasificate,
 - Neasigurarea securității și a protecției infrastructurilor cibernetice.
- **Riscuri legate de personal și de mediu**
 - Dificultăți în recrutarea, pregătirea profesională, deficit de personal cu pregătire de specialitate de calitate
 - Angajarea de personal cu grad scăzut de pregătire profesională de specialitate și cu insuficientă experiență profesională
 - Nerealizarea sau realizarea incompletă a Programului anual de formare profesională,
 - Recrutarea necorespunzătoare a personalului,
 - Afectarea stării de sănătate și securitate a personalului,
 - Poluarea mediului, gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor,
 - Erorile umane - erori cauzate de operarea manuală, repetabilitatea operațiunilor; pentru limitarea efectelor riscului uman se propun verificări suplimentare și încheierea de asigurări pentru externalizarea riscului.
 - Incidența crescută a îmbolnăvirilor în contextul actual, cauzat de evoluția SARS CoV 2, a dus la organizarea unui număr redus de cursuri și în consecință la participarea la programe de instruire a unui număr redus de personal.
 - Riscul uman este un risc determinat în condițiile actuale de evoluția răspândirii virusului SARS CoV2, de erorile umane, erori survenite în interacțiunea om-calculator, repetabilitatea operațiunilor. În ceea ce privește limitarea răspândirii virusului, s-a ținut cont de prevederile și recomandările cuprinse în Legea 55/2020 precum și de Hotărârile emise de către Directoratul Companiei. În ceea ce privește riscul uman determinat de erorile umane, pentru limitarea efectelor riscului uman se propun verificări suplimentare, utilizare de machete și software-uri dedicate acolo unde este posibil și încheierea de asigurări pentru externalizarea riscului.

Continuitatea activității CNTEE „Transelectrica” SA nu a fost afectată de impactul generat de contextul epidemiologic produs de răspândirea COVID – 19, deși pandemia generată de virusul de tip COVID-19 a afectat întreg teritoriul României pe care se află obiectivele ce aparțin CNTEE “Transelectrica” S.A.

Întrucât activitatea de bază a CNTEE “Transelectrica” S.A, prin intermediul unităților teritoriale de transport și UNODEN, este să asigure funcționarea continuă și conducerea operațională a Sistemului Electroenergetic Național (SEN), potrivit normelor de calitate, securitate și eficiență prevăzute de Codul tehnic al RET și a reglementărilor europene și naționale în vigoare, s-a acordat prioritate și atenție deosebită criteriilor de siguranță și sănătate ale angajaților, precum și continuității funcțiilor strategice pentru SEN, în calitate de operator de sistem și transportator al energiei electrice.

În anul 2020, în acest context delicat cu circumstanțe nefavorabile generate de **pandemie**, activitatea a fost integral asigurată și menținută, fiind stabilite și aplicate măsuri tehnico-organizatorice pentru prevenirea, combaterea și

limitarea efectelor transmiterii virusului COVID-19. S-au aplicat întocmai prevederile legale și au fost luate măsuri de identificare, izolare, monitorizare și raportare a cazurilor depistate și s-au reorganizat activitățile, astfel încât să fie asigurată continuitatea activității și suportul pentru personalul afectat.

2.2.3. Profilul de risc rezultat și propunerea prioritizării riscurilor și a limitelor de toleranță

La nivel de de fiecare entitate organizatorică din cadrul Companiei (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport), pentru fiecare risc a fost evaluată expunerea, atât ca risc INERENT (expunerea la riscul privind îndeplinirea obiectivelor, în absența oricărei acțiuni care ar putea fi luată, pentru a reduce probabilitatea și/sau impactul acestuia), cât și ca risc REZIDUAL (expunerea la riscul privind îndeplinirea obiectivelor, care rămâne după stabilirea și implementarea măsurilor de tratare a riscului), evaluări cuprinse în Registrul riscurilor la nivel de entitate organizatorică.

- Centralizatorul și Matricele Riscurilor cuprind 128 riscuri identificate în EXECUTIV, cu valorile expunerilor inerente și reziduale, după cum urmează:
 - Riscuri inerente: scăzute 65 și semnificative 63; din cele semnificative, 36 sunt medii și 27 ridicate.
 - Riscuri reziduale: 86 scăzute și 42 semnificative, din care 37 medii și 5 ridicate.
- Centralizatorul și Matricele Riscurilor cuprind 15 riscuri similare, identificate în unitățile teritoriale de transport (UTT) cu valorile inerente și reziduale după cum urmează:
 - Riscuri inerente: scăzute 5 (4 la UTT Constanța și UTT Timișoara) și semnificative 10, respectiv 11, din care câte un risc ridicat la UTT Constanța și UTT Timișoara.
 - Riscuri reziduale: scăzute 14 sau 15, semnificative (medii) 1, respectiv zero.

UTT Constanța și UTT Timișoara au evaluat riscul „Realizarea sub nivelele programate cantitative sau calitative a Programului Anual de Investiții ” având expunere RIDICATĂ, ca risc inerent, iar prin aplicarea măsurilor de ținere sub control, s-a acționat în sensul micșorării probabilității de apariție, devenind MEDIU, ca risc rezidual.

2.3. Ținerea sub control a riscurilor. Acțiuni

- Acțiunile stabilite pentru ținerea sub control a riscurilor pentru anul 2020 au fost cuprinse în documentul *Planul de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative*, întocmit la nivel de entitate organizatorică. În baza acestor documente s-a întocmit *Planul de implementare a măsurilor de control*. Stadiul îndeplinirii acestuia urmărindu-se în cadrul acțiunilor de îndrumare și control al Grupului de Management și Control al Riscurilor.
- Acțiunile luate pentru ținerea sub control a riscurilor, în anul 2020 în principal, au diminuat probabilitatea de materializare și impactul riscului, față de nivelul riscurilor inerente.
- Riscurile materializate au fost tratate în conformitate cu strategia adoptată, impusă de circumstanțele care au favorizat apariția riscului.
- Stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor: acceptarea riscului, monitorizarea riscului, tratarea riscului pentru eliminarea / diminuarea la un nivel acceptabil prin măsuri, externalizarea riscului prin: asigurări, externalizarea activității, alte contracte cu terți. Strategia s-a elaborat de către fiecare entitate organizatorică (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport), prin identificarea celor mai adecvate și fezabile acțiuni de tratare a riscurilor și în conformitate cu responsabilitățile de administrare a acestora, astfel încât să se înregistreze valori cât mai reduse ale expunerii la risc, în contextul intern și extern dat.
- **Începând cu luna martie 2020**, Documentele elaborate și aplicate la nivelul Companiei, privind **măsurile tehnico-organizatorice pentru prevenirea, combaterea și limitarea efectelor transmiterii virusului COVID-19** sunt:
 - ✓ Plan de acțiuni privind continuitatea activității în cazul situațiilor de criză ce afectează forța de muncă la nivelul CNTEE „Transelectrica” SA – pandemie Coronavirus;
 - ✓ Plan de continuitate a activității CNTEE „Transelectrica” SA în cazul unei pandemii;

- ✓ Plan de acțiuni privind continuitatea activității în cazul situațiilor de criză ce afectează forța de muncă la nivelul CNTEE „Transelectrica” SA – pandemie Coronavirus – Stadiul îndeplinirii măsurilor la data de 30.03.2020;
- ✓ Informare către Consiliul de Supraveghere cu privire la măsurile impuse în contextul epidemiologic actual pentru protejarea angajaților și reducerea riscului de îmbolnăvire cu COVID – 19;
- ✓ Plan de continuitate a activității CNTEE „Transelectrica” SA în cazul unei pandemii – Program de Măsuri în situația epidemiei/pandemiei generate de virusul de tip COVID – 19, cu afectarea sănătății salariaților CNTEE „Transelectrica” SA;
- ✓ Plan de acțiuni privind continuitatea activității în cazul situațiilor de criză ce afectează forța de muncă – pandemie Coronavirus – Etapa privind continuitatea activității pe durata Stării de Alertă – Măsuri de prevenire și control a răspândirii virusului SARS-CoV-2 (mai 2020);
- ✓ Plan de acțiuni privind continuitatea activității în cazul situațiilor de criză ce afectează forța de muncă – pandemie Coronavirus – Etapa privind continuitatea activității pe durata Stării de Alertă – Măsuri de prevenire și control a răspândirii virusului SARS-CoV-2 (mai 2020);
- ✓ Regulamentul privind măsurile care se aplică la nivelul CNTEE „Transelectrica” SA pe durata stării de alertă în vederea prevenirii și combaterii efectelor Pandemiei de COVID – 19, (decembrie, 2020),
- ✓ Raportarea zilnică, inclusiv sâmbăta, duminica și în zilele de sărbători legale, pe întreaga perioadă a Stării de Urgență și a Stării de Alertă, a Situației centralizatoare privind evoluția corona virusului SARS – CoV – 2 la nivelul infrastructurilor din competență către Ministerul Afacerilor Interne – Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice, utilizând Sistemul Informatic Integrat APOLODOR.

Preponderent, strategiile au constat în:

- ✓ tratarea riscului pentru eliminarea / diminuarea la un nivel acceptabil prin măsuri și
- ✓ monitorizarea riscului.

Dintre instrumentele de control intern utilizate, menționăm:

- ✓ măsuri în cadrul programelor de achiziții / mentenanță/ investiții / pregătire profesională a personalului;
- ✓ elaborarea sau revizia procedurilor;
- ✓ modificarea organizării procesuală și structurală;
- ✓ indicator de performanță atașat obiectivului;
- ✓ redistribuirea personalului;
- ✓ constituirea sau actualizarea de baze de date.

În cazul materializării unor riscuri, au fost intensificate măsurile de control și verificări pentru situații similare, pentru a preveni materializarea riscurilor sau apariția eventualelor riscuri noi.

Măsurile de control la nivelul entităților organizatorice (unitate, direcție, departament, unitate teritorială de transport), sunt integral implementate sau în curs de implementare.

Pentru anul 2021, acțiunile stabilite pentru ținerea sub control a riscurilor sunt cuprinse în documentul *Planul de implementare a măsurilor de control 2021, pentru riscurile semnificative la nivel de Companie*, aprobat de Directorat. Acesta cuprinde pentru fiecare risc: cauze, estimare risc inerent (probabilitate și impact), măsuri de control – de prevenire, cu termene și responsabili, consecințe, măsuri de control pentru limitarea consecințelor, cu termene și responsabili, estimare risc rezidual (probabilitate și impact), entități care gestionează riscul.

Activitatea de gestionare a riscurilor, în anul 2020, s-a desfășurat în mod corespunzător, la nivelul întregii Companii, respectând integral și la timp, cerințele legale și reglementările interne. Totuși, pentru riscuri majore legate de întâzieri în realizarea *Programului anual de achiziții sectoriale* este necesară identificarea și aplicarea unor măsuri radicale și utilizarea tuturor pârgurilor legale care să facă posibilă creșterea gradului de realizare a acestor programe.

Ca axe de progres, pentru eficientizarea procesului de gestiune a riscului, se recomandă:

- ✚ fundamentarea activităților / proiectelor propuse pentru includerea în programele anuale de investiții, achiziții și mentenanță să cuprindă și aspecte legate de managementul riscului – ce riscuri ale Companiei se diminuează și estimarea efectelor - privind modificarea impactului și a probabilității de apariție a riscurilor respective; aceste aspecte vor fi cuprinse și în raportările privind realizarea programelor anuale.
- ✚ raportările (sinteza) privind modul de realizare a programelor anuale de investiții, achiziții și mentenanță să fie transmise, spre știință și Președintelui Echipei de management al riscurilor la nivel de Companie, pentru urmărirea modului de ținere sub control a riscurilor.
- ✚ identificarea interdependențelor – ce alte entități organizatorice pot induce riscuri în activitatea unei entități organizatorice; ce alte entități organizatorice pot fi afectate în cazul materializării unor riscuri în activitatea unei entități organizatorice.
- ✚ corelarea procedurii operaționale și a celorlalte reglementări interne și utilizarea unei terminologii unitare, pentru a fi în concordanță modul de lucru actual, cu legislația în vigoare.

Toate propunerile transmise au fost implementate.

Comitetul de audit al Consiliului de Supraveghere, format din:

Președinte al Comitetului de Audit - Jean - Valentin COMĂNESCU

membru al Comitetului de Audit - Adrian GOICEA

membru al Comitetului de Audit - Luiza POPESCU

membru al Comitetului de Audit - Ciprian Constantin DUMITRU

membru al Comitetului de Audit - Mihaela POPESCU

membru al Comitetului de Audit - Mircea Cristian STAICU

membru al Comitetului de Audit - Oleg BURLACU